

EESTI APTEEKRITE LIIT

ESTONIAN PHARMACISTS ASSOCIATION

Helen Berk
Sotsiaalministeeriumi ravimiosakond
helen.berk@sm.ee

31.01.2017 nr 8

APTEEKRITE LIIDU ARVAMUS tervishoiuteenuste osutamisest apteegis

Sotsiaalministeerium esitas farmaatsiaorganisatsioonidele arvamuse avaldamiseks nimekirja tervishoiuteenustest, mida võiks osutada ka üldapteekides ning palus organisatsioonide seisukohta teenuste kohta. Käesolevaga esitab Eesti Apteekrite Liit oma seisukoha.

I APTEEGITEENUS ON ÜKS TERVISHOIUTEENUS

2014. aastal arvati TTKS muudatusega apteegiteenust osutavad proviisorid ja farmatseudid tervishoiutöötajate hulka, kuid “tehnilistel põhjustel” jäi tervishoiutöötajatest proviisorite ja farmatseutide poolt osutatav apteegiteenus tervishoiuteenuste hulka arvamata.

Üld- ja haiglaapteegis proviisori ja farmatseudi poolt osutatav apteegiteenus (ravimite väljastamine ja ravimitealane nõustamine ning hügieeni- jt meditsiiniotstarbeliste toodete väljastamine) on oma olemuselt tervishoiuteenus ning seetõttu tuleb ka apteegiteenuse eraldamine teistest tervishoiuteenustest lõpetada ja apteegiteenus TTKS-is tervishoiuteenusena sätestada.

II UUED APTEEGITEENUSED

Käsimüügi- ja retseptiravimite väljastamine, ravimitealane nõustamine ning hügieeni- ja meditsiiniotstarbeliste toodete väljastamine on kõikides apteekides igapäevaselt osutatavad apteegiteenused (nn apteegi igapäevatöö). Kolleegid Euroopas on välja arendanud mitmed uued apteegiteenused, mida Eestis praegu ei osutata, kuid mida meie patsiendid väga vajaksid:

1) Ravimite kasutamise hindamine

Teenus on suunatud kroonilistele haigetele, kes kasutavad 5 või enam ravimit ja kellel on sellega probleeme: ravimid ei toimi (ravieesmärk ei ole täidetud), elukvaliteeti halvendavad koos- või kõrvaltoimed, halb ravisoostumus, raskused ravimite manustamisel jmt.

Kui patsient pöördub apteeki ravimite kasutamise hindamiseks, hindab vajaliku väljaõppe saanud proviisor patsiendi ravimeid, annuseid, manustamisaegu, milliseid ravimeid millega koos manustatakse jmt. Kui proviisor leiab, et ravimiskeem vajab muutmist (mõni ravim väljajätmist või asendamist, annus korrigeerimist, ravimvorm asendamist vmt), koostab ta aruande ja pöördub patsiendi raviarsti (eelkõige perearst) poole.

Hinnangu andnud proviisor arutab patsiendi raviarstiga oma tähelepanekuid ja esitab omapoolsed ettepanekud raviskeemi muutmiseks. Otsuse raviskeemi muutmiseks teeb raviarst. Proviisor esitab raviarstile oma hinnangu ja soovitused.

Ravimite kasutamise hindamise teenust vajavad eelkõige koduhooldusel või hooldekodudes olevad vvanemaealised patsiendid, keda ravivad väga erinevad raviarstid, kelle kontakt perearstiga on nõrk (eriti teises maakonnas hooldekodus viibivad patsiendid). Teenus aitab vältida tarbetut ravimikoormust (sageli jäävad selliste patsientide raviskeemi ravimid - uinutid, südame-veresoonkonna ravimid jmt - mida patsient enam reaalselt ei vaja ning mis toovad kaasa ebasoovitavaid koos- ja kõrvaltoimeid. Teenus aitab vähendada mõttetuid ravimikulutusi.

Ravimite koos- ja kõrvaltoimete hindamine on selle teenuse osa (osateenus).

2) Uue ravimi teenus

Teistes Euroopa riikides tehtud uuringud näitavad, et uue (täiendava) ravimi lisamisel raviskeemi vajab patsient täiendavat nõustamist - kuidas uus ravim toimib, kuidas täiendavat ravimit olemasolevasse raviskeemi sobitada (või tuleb muuta mõne ravimi manustamise aega), millised on võimalikud kõrval- ja koostoimed teiste ravimitega jne.

Uue ravimi teenuse osutaja vajab teavet, et ravim on esmakordselt välja kirjutatud (raviskeemi lisatud). See eeldab ravimi väljakirjutaja poolt täiendava märke lisamist retseptile vmt.

3) Tervishoiuteenused, mida saab osutada ka apteegis

2. detsembri kohtumisel arutatud tabelis on loetletud 23 tervishoiuteenust mida võiks osutada ka apteegis. Apteekrite Liidu hinnangul on teenuse osutamine võimalik üksnes:
- kui apteek ise soovib seda teenust osutada (ei saa olla apteegis kohustuslik teenus)
 - kui on olemas juhised, mille alusel kõik apteegid (kes seda teenust osutavad) osutavad teenust ühtsetel alustel
 - kui apteegis osutatavat teenust tunnustatakse riigi poolt võrdselt teiste sama teenuse osutajate poolt osutatavae teenustega (rahastamine jmt).

Need teenused ei ole apteegiteenused, vaid apteegis osutatavad tervishoiuteenused.

Apteekrite Liidu hinnangul võiks esmajärjekorras apteekidele avada järgmised teenused:

- vaktsineerimine (gripp, puukentsefaliit)
- riskifaktorite väljaselgitamine (veresuhkru, üldkolesterooli, hemoglobiini, KMI määramine)
- nõustamisteenused diabeetikutele, kodust hooldust vajavatele, hüpertoonikutele, astmaatikutele (ravimite ja abivahendite nõustamine, ravisoostumuse toetamine)
- koostöös TAI-ga: tuberkuloosiravimite väljastamine, naloksooni väljastamine ja metadoonasendusravi.

Lugupidamisega

Kaidi Sarv
EAL peaproviisor